

ECONOMIA DELS RECURSOS NATURALS codi: 23846

Curs acadèmic. 2006/ 2007

Cicle: 2

Grup 01: LMXJ,11:00-12:00h; Aula C5/019

Grup 02: LMXJ, 10:00-11:00h; Aula C3/015

Professor	Tutoria	Despatx	Telèfon / correu electrònic
Joan Martínez Alier	DL 16:00 – 19:00	B3-110	93-581-12 -82 / joan.martinez.alier@uab.cat
Beatriz Rodríguez Labajos	DM 16:00 -19:00	B3-112	93-581- 41 -04 / beatriz.rodriguez@uab.cat
Ana Citlalic Gonzalez Martínez	DV 10:00 – 13:00	B3-112	93-581- 41 -04 / anacitlalic.gonzalez@uab.cat

El objectiu de l'assignatura és ajudar a entendre l'economia com un sistema obert a l'entrada d'energia i materials, i a la sortida de residus. És a dir, s'estudia el funcionament del "metabolisme social", i el paper que tenen els recursos naturals en el manteniment del sistema econòmic.

El curs també estudia l'aplicació de la teoria econòmica a l'anàlisi i gestió dels recursos naturals. Les decisions sobre els recursos naturals renovables i exhauribles i sobre la contaminació es poden basar en el balanç de costos i beneficis monetaris. Però aquest enfocament té limitacions. Per això es proposa també l'alternativa de l'avaluació multi-criteri de les decisions de gestió dels recursos.

CONTINGUTS**PRIMERA PART. El paper dels recursos naturals en el manteniment del sistema econòmic**

1.1. *Dues visions de l'economia: economia neoclàssica i economia ecològica.* L'economia com sub-sistema obert. El flux d'energia a l'economia: consum endosomàtic i us exosomàtic de l'energia. Les lleis de la termodinàmica i el sistema econòmic.

1.2. *Creixement econòmic i sostenibilitat.* Sostenibilitat dèbil i forta. Indicadors monetaris i biofísics de (in)sostenibilitat.

El metabolisme social - El flux de materials i energia – L'anàlisi de Fluxes de Materials (*Material and Energy Flow Analysis*, MEFA). L'anàlisi de l'apropiació humana de la producció primària neta (*Human Appropriation of Net Primary Production*, HANPP). L'anàlisi de la petjada ecològica.

Desenvolupament sostenible i comptabilitat macroeconòmica. Crítiques des de l'ecologia a la comptabilitat macroeconòmica La correcció ecològica de la comptabilitat econòmica convencional. El debat actual sobre el Decreixement Sostenible als països rics (Jacques Grinevald, Serge Latouche a França).

1.3. *Recursos naturals i sistema econòmic.* Les relacions entre pobresa i medi ambient. La discussió sobre la corba de Kuznets ambiental. Comerç internacional y medi ambient. Intercanvi ecològicament desigual

SEGONA PART. Instruments d'anàlisi econòmica dels recursos ambientals

2.1. *Conceptualització econòmica de la contaminació.* Externalitats. Determinació del nivell "òptim" de contaminació Internalització d'externalitats. Pigou – aplicacions de tributació 'verda'. Coase – comerç de drets d'emissió de contaminants, comerç de drets sobre actius ambientals.

2.2. *Valoració dels recursos ambientals.* El valor econòmic total del recursos. Les famílies de mètodes de valoració. La discussió sobre la valoració econòmica.

2.3. *Anàlisi de cost benefici.* Casos d'estudi: represes, manglars... El concepte de "descomptar el futur". El procés per l'anàlisi de cost-benefici. Exemples d'anàlisi cost-benefici de projectes ambientals. Arguments en defensa d'una taxa social de descompte i crítiques. El criteri de Krutilla.

2.4. *L'avaluació multi-criteri.* Fonaments metodològics: commensurabilitat, comparabilitat i pluralisme de valors. Estructuració d'un problema multi-criteri. Revisió dels principals enfocaments multi-criteri. Aplicacions d'anàlisi multi-criteri.

TERCERA PART. Gestió dels recursos naturals

3.1. *Introducció*: recursos renovables i recursos no renovables. Definicions, tipus, implicacions de gestió

3.2. *Recursos no renovables*. Base de recursos i reserves. La corba de Hubbert. Determinació de les pautes òptimes d'extracció i de preus: la regla de Hotelling. Backstop technologies? Una visió a les polítiques energètiques a Espanya i al món. L'energia nuclear, residus acumulables i taxa de descompte

3.3. *Recursos renovables*. El rendiment sostenible. Models biològics vs. econòmics.

Economia forestal: el torn forestal tècnic, la regla de Faustmann. Les plantacions no són boscos – serveis ambientals del bosc i gestió forestal.

Economia de la pesca. El model biològic i el model econòmic. Situació dels recursos pesquers al món

3.4. *Economia del canvi global*

Economia de la biodiversitat. Valoració i opcions de gestió. Casos per l'anàlisi: Conservació de la biodiversitat agrícola; Bioprospecció; Socioeconomia de les invasions biològiques; el Millennium Ecosystem Assessment

Economía del canvi climàtic. Cicle de carbó i canvi climàtic. El protocol de Kyoto

3.6. *La gestió de l'aigua*. Recurs renovable o recurs no renovable? Polítiques de gestió. Implicacions de la nova Directiva Marc de l'Aigua a Europa. Desalinització.

3.7. *Formes de propietat i gestió de recursos naturals*. Tipologia i exemples. La "tragèdia dels comuns" de Hardin o la tragèdia de l'accès obert?. Metabolisme social, conflictes ecològic-distributius i llenguatges d'avaluació. Els moviments de Justícia Ambiental i de l'"ecologisme dels pobres".

AVALUACIÓ

L'avaluació comptarà amb els següents elements:

- Un examen final escrit (70% de la nota final)
- Un treball escrit per avaluar els continguts de la primera part del programa, que serà entregat el proper 8 de març (10% de la nota final)
- La preparació de dues presentacions amb casos de la segona i tercera parts del programa. Seran exposades, en equips, els dies 10 d'abril i 30-31 de maig. Cada equip entregarà una fitxa d'una fulla amb la síntesi de la presentació. (20% de la nota final).

Podran entregar els treballs aquells estudiants que assisteixin regularment a classe. Si no s'entreguen els treballs, el 100% de la nota final s'obtindrà a través de l'examen.

BIBLIOGRAFIA

Azqueta, D (2002) *Introducción a la Economía Ambiental*, McGraw Hill Profesional, Madrid, 420 p.

Martínez Alier, J., Roca, J (2002) – *Economía ecológica y política ambiental*, Fondo de Cultura Económica, Mexico, 493 p.

Martínez-Alier, J., (2005), *El ecologismo de los pobres. Un estudio de conflictos ecológicos y lenguajes de valoración*, Icaria, Barcelona.

Pearce, D; Turner, K (1995). *Economía de los recursos naturales y el medio ambiente*. Colegio de Economistas de Madrid Celeste, 448 p.

Romero, C (1997). *Economía de los recursos ambientales y naturales*, Alianza , Madrid, 214 p.